

Västmanlands läns museum
Kulturmiljö Rapport B
2008:B13

Västra Skedvi kyrka

- reparation och målning av tak 2006

Antikvarisk kontroll

Skedvi prästgård 1:20
Västra Skedvi socken
Västmanlands län

Anna Ahlberg
Tobias Mårud

Västra Skedvi kyrka - Reparation och målning av tak 2006

Antikvarisk kontroll

Skedvi prästgård 1:20
Västra Skedvi socken
Västmanlands län

Länsmuseets dnr: VLM 040175

*Anna Ahlberg
Tobias Mårud*

Utgivning och distribution:
Västmanlands läns museum
Slottet, 722 11 Västerås
Tel 021-15 61 00
Fax 021-13 20 76
E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

© Västmanlands läns museum 2008

Omslagsfoto: Västra Skedvi kyrka vid slutbesiktning, foto Anna Ahlberg Västmanlands läns museum.

Foto: Där inget annat anges är fotografier tagna av Anna Ahlberg, Västmanlands läns museum.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01172.

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-85397-67-9

Inledning

Västra Skedvi ligger avsides i Västmanlands läns västra del, ca 1 mil väster om Kolsva, mot gränsen till Örebro län. Landskapet domineras av skog och den odlingsbara marken är ytterst begränsad. I området har bedrivits omfattande skogsbruk, i huvudsak för drift av järnbruken. Västra Skedvi kyrka ligger naturskönt vid Skedvisjön och det kringliggande landskap består av öppna, flacka strandbygder i söder och glesbebyggd, myrrik skogsbygd åt norr. Västra Skedvi kyrka är skyddad enligt lag (1988:950) om kulturminnen m.m. (KML), 4 kapitlet: Kyrkliga kulturminnen.

Länsstyrelsen beslutade i december 2005 om tillstånd för reparations- och målningsarbeten på Västra Skedvi kyrkas takplåt och takfot. Arbetena genomfördes under 2006. Västmanlands läns museum (VLM) fick uppdraget som antikvarisk kontrollant i ärendet. Den antikvariska kontrollen har utförts av Anna Ahlberg och Tobias Mårud har skrivit efterföljande rapport, vissa delar har kompletterats av Mia Jungskär, samtliga är byggnadsantikvarier anställda vid VLM.

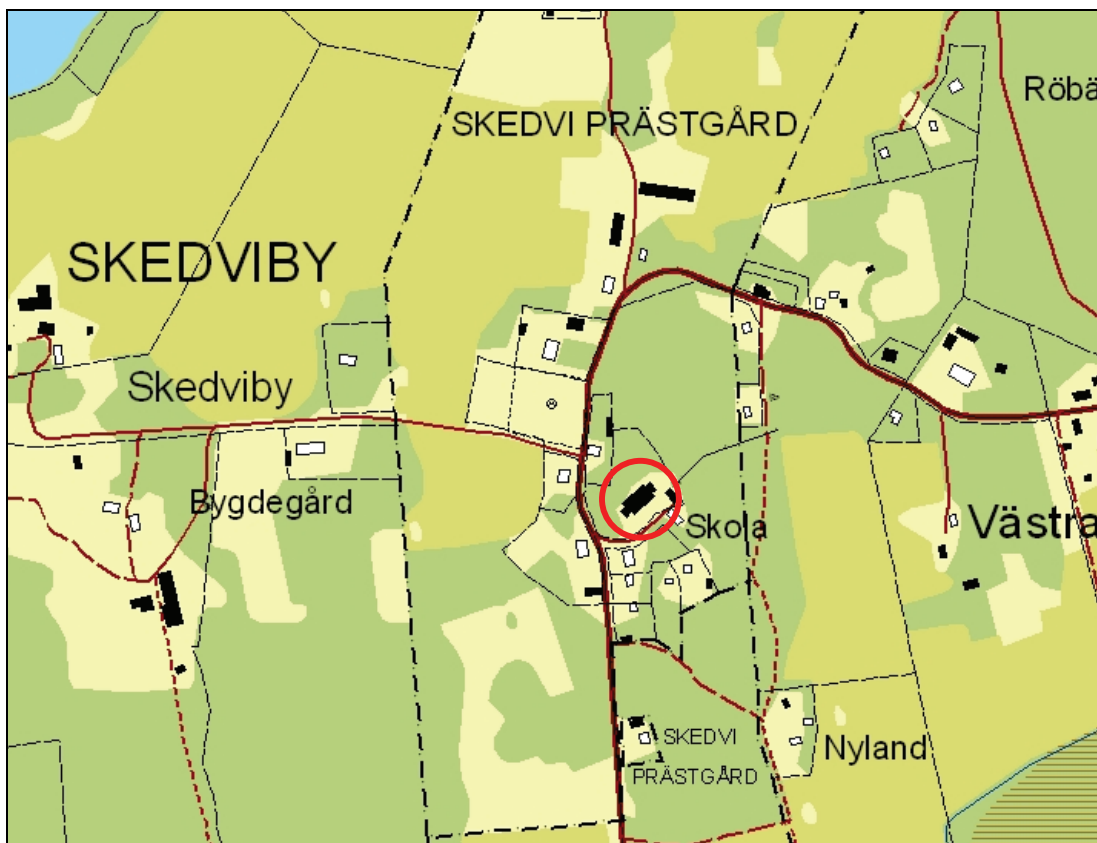

Bild 1: Västra Skedvi kyrkas placering

Historik

Västra Skedvi kyrka uppfördes 1807-10 i nyklassicistisk stil och ersatte en medeltida stenkyrka som låg ett hundratal meter åt söder.¹ Kyrkan med murverk av sten består av ett rektangulärt långhus med rakavslutat kor i nordost, vidbyggd sakristia i nordost och torn i sydväst, kyrkan avviker sålunda mot den sakralt karakteristiska väst-östliga sträckningen. Byggnaden följer det tidiga 1800-talets stilmässiga ideal med höga välvda fönster, tunnvalv och orgelläktare i långhusets västra del. Kyrkans långhus täcks av sadeltak, sakristian av

¹ Ahlberg s. 297

valmat sadeltak och tornet har ett relativt flackt tälttak. Avsaknaden av spira på tornet ger kyrkan ett särpräglat utseende. Senaste omläggningen av kyrktaket var 1976 då galvad plåt i skivtäckt utförande lades.

Bild 2 och 3: Plåttaket före åtgärder.

Byggnadsvårdsåtgärder

En kortfattad byggnadsbeskrivning för Västra Skedvi kyrka gjordes 2005 av Bygg-Ark i Köping AB. Den föreskrev justerings- och reparationsarbeten samt ommålning av takplåt, renovering av fuktskadade delar av takfot samt omförgyllning av korset på yttertaket. Vid besök på platsen 2006-06-12 konstaterades att taket hade ytrost men att falsarna var i gott skick. Arbetet utfördes av Andersson & Julle Plåt AB och omfattade såväl långhus som tornet. Åtgärderna innebar borttagning av lösa färgskikt, avlägsnande av rost och tvättning. Efter rengöring rostskyddsbehandlades takplåten med Isotrol Grund varefter den målades med Isotrol Taktäck. Stuprör och hängrännor målades likt taket. Korset var i behov av förgyllning, det monterades ned varefter det rengjordes med högtryckstvätt och grundades med en betande färg, materialspecifikation ej tillhandahållen. På detta lades LeFranc guldgrund från LeFranc & Bourgoise för fästandet av bladguldet vars halt var 24 karat. Arbetet utfördes av R P Stenhuggeri i Valskog. Putsarbetena på takfoten omfattade nedknackning av lös puts varefter de skadade områdena vattnades, grundades och utstockades. Takfoten putsades med luftkalkbruk med ballast av sand i kornstorlek 4-5 mm samt därefter avfärgades ytorna med Kalkfärg Special i vit kulör. Kalkfärg Special tillverkas av Målarkalk AB och är en kalkbaserad fasadfärg med dolomitmjöl och konsistensförbättrare, färgen är oorganisk. Arbetet utfördes av Köpings Mur- och Husrenovering och berörde långhuset och ej tornet.

Resultat

Ommålningen av taket samt putsläggningarna har skett under antikvarisk kontroll och i enlighet med länsstyrelsens beslut. Både grundfärg och takfärg är av märket Isotrol och baserade på linoljealkyd och inte en traditionell linolja. Eftersom takplåten är sentida är det acceptabelt att använda ett modernare färgsystem. Sedan användningen av blymjönja minskat av miljöskäl är det svårt att hitta funktionella takfärgssystem som är helt linoljebaserade. För att få en giltig produktgaranti kan det även vara svårt att kombinera produkter av olika fabriker. Isotrol har vid åtskilliga tillfällen använts för behandling av ny takplåt på kulturbyggnader. Antikvarisk kontrollant fann därför valet av färgtyp acceptabelt. Putsarbetena har skett med luftkalkbruk och målats med kalkfärg och dessutom har korset omförgyllts, allt i samförstånd med antikvarisk kontrollant. Arbetena i sin helhet bedöms vara en naturlig del i kyrkans underhåll och leda till att öka byggnadens livslängd. Åtgärderna anses inte ha någon negativ inverkan på kyrkans kulturhistoriska värde och godkänns ur antikvariskt hänseende.

Litteratur och källor

Ahlberg, Hakon, Björklund, Staffan: Västmanlands kyrkor i ord och bild. Borlänge 2000

Administrativa uppgifter

<i>Västmanlands läns museums dnr:</i>	VLM 040175
<i>VO Kulturmiljö; projektnr:</i>	30-614
<i>Länsstyrelsen dnr:</i>	433-10494-05
<i>Fastighetsbeteckning:</i>	Skedvi prästgård 1:20
<i>Landskap:</i>	Västmanland
<i>Län:</i>	Västmanland
<i>Socken:</i>	Västra Skedvi
<i>Kommun:</i>	Köping
<i>Ägare-beställare:</i>	Köpings kyrkliga samfällighet Jan Söderlund Kyrkogårdsförvaltningen Stora Kyrkogatan 1 731 32 KÖPING
<i>Entreprenör:</i>	Andersson & Julle Plåt AB Västeråsvägen Macksta 731 98 KÖPING R P Stenhuggeri Villag. 6 73160 VALSKOG Köpings Mur- och Husrenovering Hans Gunnar Matsson Borsingbyvägen 2 73197 KÖPING
<i>Antikvarisk kontroll:</i>	Västmanlands läns museum Antikvarisk kontrollant Anna Ahlberg / Tobias Mårud Slottet 722 11 VÄSTERÅS Tele: 021-15 61 00

Fotodokumentation

Bild 4: Korset på tornet före arbeten.

Bild 5: Tornet med flagande stuprör före arbeten.

Bild 6: Nymålat torntak med omförgyllt kors vid slutbesiktning, foto från nordost.

Bild 7: Skador i takfot på sakristian före arbetena.

Bild 8: Lagad takfot samt nymålat tak på sakristian vid slutbesiktning.

Bild 9: Foto vid slutbesiktning, foto från söder.

Bild 10: Nymålat tak och lagad takfot vid slutbesiktning, foto från söder.

– en del av Landstinget Västmanland

Västmanlands läns museum, Slottet, 722 11 VÄSTERÅS
Tele: 021-15 61 00 • Fax: 021-13 20 76 • E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-85397-67-9